

ORGANITZACIÓ, COOPERATIVA I MÉS AUTONOMIA

L'ambició d'un projecte agrícola

A pocs dies vista d'unes eleccions autonòmiques, el conseller d'Agricultura de la Generalitat valenciana acusa el govern de Madrid d'invasió competencial i demana més autonomia. Lluís Font de Mora, cooperativista empedreït.

Rafael Castelló

Lluís Font de Mora Montesinos, conseller d'Agricultura de la Generalitat valenciana, té 51 anys i és doctor enginyer agrònom. És, des dels anys setanta i, sobretot, des de la publicació del seu llibre *Taronja i caos econòmic* i les seues assídues col·laboracions en la premsa, una persona reconeguda com a especialista en el tema agrari.

Membre del Cos Nacional d'Enginyers Agrònoms i Inspectors, va treballar per al Soivre a Gandia.

La seua vida política ha estat marcada pels esdeveniments del procés de transició democràtica. Des de candidat al Senat en una llista unitària propugnada per democristians i comunistes, a militant del PCE, per un curt espai de temps. I des de la seua acta de diputat del grup socialista a les Corts va-

lencianes, a membre del govern del PSOE al País Valencià.

A pocs dies de la celebració d'eleccions autonòmiques, Lluís Font de Mora, més que recapitular la gestió del període que acaba, ens parla de futur, dels seus projectes i idees en la Conselleria d'Agricultura. Projectes i idees molt ambiciosos que van lligats a reivindicacions de major autonomia per al govern valencià.

«Madrid ha embolicat la legislació».

—Senyor Font de Mora, una reivindicació històrica del sector agrari valencià és que la nostra agricultura serveix per a finançar altres agricultures menys rendibles, com ara la mesetària. Que l'agricultura valenciana rep un tractament econòmic discriminat...

—Açò és cert sols a mitges. D'una banda, és veritat que hi ha una escassa relació entre les aportacions a la Producció Final Agrària estatal i les inversions adjudicades. Però, pel que fa a la distribució econòmica dels fons agraris, pense que aquest país té una bona captació de diners. I, sobretot, des de la incorporació al Mercat Comú Europeu. Precisament, en una intervenció recent a les Corts valencianes, avançarem que la Comunitat valenciana rebrà, en 1987, per temes comunitaris, al voltant de... parle de memòria... al voltant dels 9.000 milions de pessetes. A banda del que suposa la reducció aranzelària.

—Sembla, però, que aquests fons de la CEE són considerats des de Madrid com una font de finançament del seu pressupost...

—... Bo, i del nostre també. Vull dir que el plantejament ha de fer-se des del punt de vista de la política econòmica, que es tracta d'un problema de prioritats. ¿Per a què han de servir aquests fons? ¿Per reduir el dèficit públic? En

aquest cas, ¿quin? ¿L'autonòmic o l'estatal? ¿O han de destinar-se a temes agraris?...

De qualsevol manera, és cert que engrosseixen el pressupost del govern de Madrid... Fet que significa que a cap d'any hauriem de fer un balanç de control dels diners que ha rebut Madrid, en concepte de què i a què s'han destinat.

—Per tant, per aquesta línia, l'entrada a la CEE suposa una pèrdua de competències de la Generalitat a favor del govern de Madrid. «Traspàs» de competències que, darrerament, es torna escandalós.

—Evidentment l'entrada a la CEE suposa una reducció de la sobirania del propi estat. Aquesta és la realitat. Realitat que es veu agreujada si considerem que la CEE només té una política comuna, la Política Agrària Comunitària, que, en absorbir prop del 70 per cent del pressupost, exigeix més control i atenció. És per això que la Comissió Europea imposa una política agrària a

tots els estats membres i, indirectament, açò afecta també el País Valencià. Per aquí ja té lloc una primera reducció de competències.

Una altra qüestió és la temptació de Madrid d'anar més lluny. I en això estem en una lluita contínua, sempre, amb el govern central. En l'organització de l'Estat de les autonomies, dissortadament, encara trobem l'actitud, de qui n'ostenta el poder, de no cedir les parcel·les que n'ha gaudit en altres èpoques. De manera que jo diria que sí que es nota progressivament un major pes de Madrid. I, no fa molt de temps, vaig estar comentant-ho amb el meu col·lega de Catalunya, Josep Miró, que està molt preocupat pel tema, i encara tinc pendent algunes converses amb ell.

El que passa és que el procés en què ens trobem no aconsella fer una denúncia explícita encara, tot i que es certal invasió competencial.

—Això, però, és molt relatiu, perquè la invasió directa també es reflecteix en l'elaboració d'una normativa que correspon legislar al govern valencià, en l'oposició a la normativa autonòmica... amb els efectes que això té sobre el sistema productiu.

—Cert. L'estat està recorrent algunes normes nostres i nosaltres també ho fem quan estem en contra. Per exemple, en el tema del cava. Pensem

que el govern central s'equivoca en considerar-lo com a denominació d'origen, perquè, en realitat és un mètode d'elaboració. Els catalans, que són, sens dubte, els primers en l'elaboració del cava, ho entenen així i no els ha preocupat el tema. Després, ací es fa anticatalanisme barat respecte a la decisió. Ha estat Madrid qui ha embolicat la troca en la legislació, i nosaltres l'hem recorreguda al Tribunal Suprem, contra el Ministeri.

El que passa és que, des de Madrid, tenen la temptació contínua de regular... i nosaltres de defensar-nos! De vegades, potser tenen raó, però, d'altres, no, com ara en el tema dels arrendaments històrics. Acabe de llegir la nostra al·legació i pense que guanyarem.

—Aleshores, si perdem competències a causa de l'entrada a la CEE, si Madrid envaeix les competències de la Generalitat, si la normativa l'elabora

el govern central, i si no, la recorre, si la política de subvencions es centralitzada... ¿què en queda?

—Home, en sembla una mica exagerat... Respecte a la política de subvencions, la centralització varia segons les direccions generals, de manera que no és una política general. Però hem de recordar que el govern central també té la seua política agrària... ¡que podrà ser discutible!... i, aleshores, ordena i potencia algunes actuacions i, si tu estàs dins la seua línia, coincidiran les seues subvencions i les teues. He de dir que ací no tenim grans diferències en el tema.

Però, clar, jo voldria que tots els diners vingueren ací, i nosaltres dictaminar. Amb tota seguretat, som partidaris de major autonomia, perquè hem d'anar més lluny. I nosaltres l'hem reclamada. Crec que ja s'ha cobert una primera etapa, de la qual sols quedaria la transferència de les cambres agrà-

ries, per poder reformar-les. Ja és l'hora de començar la segona.

—¿I què pensa el conseller de la reforma proposta pel govern central, sobretot, pel que fa a les antigues caixes rurals?

—Crec que Madrid pensa, sistemàticament, en una organització estatal. Nosaltres, des de la Conselleria, no estem en contra de certa coordinació a nivell estatal, però a Madrid, invariablement, tenen una visió sucursalista del problema. El tema de les caixes, el domina el Banc d'Espanya i, en aquests moments, ja no qualifica noves caixes rurals locals.

Nosaltres tenim l'experiència valenciana, que també és catalana, de les seccions de crèdit de les cooperatives locals i el nostre criteri és que el que puga fer-se en el poble es faça en el poble. L'autonomia no és una broma, i comença a nivell local. Des dels pobles s'ha de solucionar els problemes. I des

dels municipis fem país, estat... o el que faça falta.

És per això que les Corts valencianes han elaborat una llei de les seccions de crèdit, anem darrere d'aconseguir que l'estat els lleve les retencions prèvies a l'impost de societats i mantenim un contenciós amb el Ministeri d'Economia, perquè el seu tractament s'equipare a la resta d'institucions financeres.

A partir d'aquestes seccions de crèdit agrícola locals, el que vulguen: relacions amb la caixa valenciana que tenim en projecte, amb el Banc de Crèdit Agrícola... Està clar que quan una cooperativa funciona és perquè té al seu costat una bona secció de crèdit.

—Hem sentit que el conseller és un gran defensor de les cooperatives agrícoles...

—Sí. Crec que el futur del sector agrícola passa per l'organització dels agricultors en cooperatives. I les raons són evidents. Com les cooperatives han de ser transparents, traslladen els resultats i faciliten la diversificació.

Per exemple, Anecoop, on hi ha més de cent cooperatives, és la primera empresa de l'estat en exportacions agràries. Clar, té tal relació amb els mercats que, ràpidament, trasllada peticions, necessitats, suggerències... Aleshores, les cooperatives es reuneixen, raonen, miren, fan números i en un moment decideixen un contracte amb alemanys, belgues o anglesos. Així, el subsector de la floricultura, n'és un exemple, ha passat d'un quasi monopoli, en mans d'una persona, a una situació de més competència i diversificació, amb l'oferta de distintes cooperatives.

Jo pense que és clar que tot el que siga tenir organització pròpia suposa majoria d'edat, suposa pensar, canviar les coses... i es demostra en els pobles que tenen cooperatives amb certa tradició, com ara Algemesí, Benifaió, Alginet... Hi ha equilibri, més treball, i, per tant, major nivell de vida i renda.

—I seguint en aquesta línia, ¿quin ha estat el paper de la Conselleria en tot el conflicte entre cooperatives de productors i comerciants al si del Comitè de Gestió dels Cítrics?

—No ha pogut fer gran cosa, perquè el Comitè és competència estatal, i la Generalitat no hi té representació. En qualsevol cas, em pense que aquesta crisi és una altra mostra de la necessitat de reformar el Comitè. S'ha hagut de regular determinada exportació,

concretament de llimó, i no van arribar a un acord, comerciants i productors.

Crec que els comerciants han jugat massa egoïstament... Potser és el seu paper, però hi ha persones que han tingut la temptació de fer demagògia. I estic pensant en persones molt concretes. S'han equivocat, però. El ministeri de Comerç, que tradicionalment jugava al seu favor, aquesta vegada, amb millor visió de futur, ha preferit donar suport a les línies comercials de les cooperatives.

L'actitud de la Unió de Llaureadors i Ramaders ha estat molt coherent, en donar suport, des d'un primer moment, a les cooperatives. ¿I per què pense que la Unió ha jugat un bon paper? Perquè, en un repartiment de contingents basat en les exportacions d'anys anteriors, es perjudicava unes cooperatives que, des d'aleshores, han tingut un fort creixement.

En definitiva, crec que s'ha demostrat el perill de verticalisme del Comitè de Gestió, quan té interessos que, de vegades, se solapen, però d'altres es contraposen. I al final semblava el sindicat vertical de la taronja, defensant els interessos dels comerciants i, sobretot, dels grans capitals de la ciutat de València. Uns interessos molt reduïts, que no són els interessos de tot el país.

—En aquests moments s'està perfilant el segon Programa Econòmic Valencià, per als pròxims quatre anys. Lògicament, aquesta Conselleria té molt a dir d'ací fins 1992, en què acaba el procés d'integració...

—Efectivament, ara la nostra obses-

ió és Europa. Però tenim un punt de partida important: nosaltres sempre hem estat a Europa. La nova situació que es planteja implica, necessàriament, la diversificació de l'agricultura valenciana. Ha de canviar el paisatge del País Valencià. Hem de trencar amb els monocultius que «patim». I açò s'ha d'aconseguir mitjançant les cooperatives, com deia abans.

Però també hem d'aprofitar les progressives possibilitats del desarmament aranzelari. Hem de saber aprofitar aquest mercat. Nosaltres estem condemnats a produir car, per la nostra infraestructura, els costos..., però tenim l'avantatge de produir fora de temporada respecte a Europa. I s'ha d'anar en aquesta línia de produir qualitat, exportar productes que valguen diners.

En un altre sentit, pensem portar una política de recuperació de les zones de l'interior, perquè hi augmente el nivell de vida. I açò requereix un esforç més que proporcional, per poder mantenir la població, en la línia que marca la CEE.

Bé, resumint. Es necessita una reconversió global. Tenim el problema de l'aigua i la desertització, lligats als del monocultiu i la recessió de l'interior. Tot encaixa. El que passa és que hi ha problemes d'inèrcia: continuen plantant-se tarongers en nous sistemes de regadiu, la mateixa estructura de comercialització. Traves importants. I aquí la Conselleria no pot ser l'únic motor. En el nostre sistema ho és la iniciativa privada. Nosaltres hem de donar-los possibilitats d'actuació.

—Després, hi ha tota una sèrie de

problemes que afecten el medi ambient i, per tant, la qualitat de vida i el sistema productiu. Pense en els incendis forestals, la dessecació de la marjal Pego-Oliva, l'Albufera, els nitrats en l'aigua...

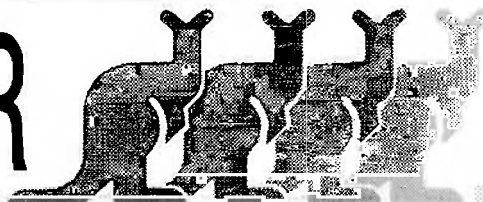
—Això potser és el problema número u. Ara bé, no són només competència de la Conselleria d'Agricultura. Tenen molt a dir les conselleries de Sanitat i Obres Públiques. En qualsevol cas, a la d'agricultura estem actuant intensament.

En el tema dels incendis, col·laborem amb la Universitat per investigar noves espècies i trencar el monocultiu del pi, introduïm plantes aromàtiques, afavorim la presència humana... Pel que fa a la marjal Pego-Oliva, des que el tema ha estat transferit, intentem recuperar un percentatge del total de dessecació projectat abans; ara, no podem tornar a la situació anterior. ¿L'Albufera? El que sé és que, si haguéssim tardat uns anys més, seria irreversible. Ara, però, tenim esperances: al Tàmesi tornen a tenir truites, ¿no? En qualsevol cas, la recuperació total és ja impossible, per la gran presència humana que hi ha al voltant. I el tema dels nitrats desborda clarament l'apartat agrícola. Estem investigant línies d'estalvi de nitrats en l'adobat i col·laborant amb la Conselleria de Sanitat. No hi ha una solució a curt terme, però.

—El que veig és que la Conselleria d'Agricultura té un pla molt ambiciós, que no s'acaba ni en una, ni en dos, ni... moltes legislatures.

—¡Ah!... però la vida és lluita, ¿no? □

EL CANGUR

100

El doctor Givago. I i II

Boris Pasternak

EL CANGUR, la col·lecció de butxaca amb els millors títols, arriba al número 100 amb l'edició d'aquesta extraordinària novel·la, ara editada per primera vegada a l'URSS.

El Cangur, 100 (2 volums)
360 i 352 pàgs.

25 ANIVERSARI
DE DICIONS 62
1962-1987